

Finlandia-palkintotilaisuus 30.11.2022

Tietokirjallisuuden Finlandia-voittaja Ville-Juhani Sutisen puhe

Juuri tähän paikkaan en arvannut tänään päätyväni.

Kuluneeseen vuoteen on mahtunut niin paljon kaikkea, että jos siitä kirjoittaisi kirjan, se olisi yhtä pitkä kuin ne yli tuhatsivuiset romaanit, joita käsittelen nyt palkitussa teoksessani.

Elämän täyteydestä kertoo jotain se, että kun kustantaja maanantaina soitti tiedon, että saan Finlandian, ilon tunteen jälkeen ensimmäinen ajatus oli, että nyt tältä viikolta jää kirjoitustöitä rästiin, kun pitää iltakaudet kippailla skumppaa ja näyttää taas seuraavana päivänä fiksulta aamu-TV:ssä.

Olen äärettömän kiitollinen tästä kunnianosoituksesta. Päätin jo kaksikymmentä vuotta sitten, että haluan kirjailijaksi, ja samalla päätin, että haluan elättää itseni kirjoittamisella. Onneksi en silloin tiennyt, miten typerä päätös se oli, mutta onneksi olen kuitenkin pitänyt siitä kiinni. Finlandia-palkinto on se, mistä jokainen kirjailija haaveilee - arvostuksen takia, mutta myös taloudellisista syistä.

Samalla, tälläkin hetkellä tässä seistessä, pitää muistaa, ettei kukaan kirjoita palkintojen tai rahan takia. Tai ainakaan kenenkään ei pitäisi kirjoittaa niiden takia. Kirjoja tehdään siksi, että kirjat ovat tärkeitä. Ne luovat kulttuurin ja antavat merkityksen asioille. Kirjat ovat itse asiassa niin tärkeitä, ettei niitä pidä jättää vain inspiroituneiden diletanttien ja kaupallisuutta kaunopuheisesti perustelevien firmojen varaan. Kirjallisuuden tekevät alan ammattilaiset, me kirjailijat.

Kun pari viikkoa sitten sain kuulla olevani ehdolla, totesin, että jo ehdokkuus on voitto. Korostin silloin, että se on voitto minun itseni tai edes tämän kirjan sijaan kirjallisuudelle - sille, että sitä kirjoitetaan ja luetaan, ja ennen kaikkea, että siitä kirjoitetaan.

Jos ehdokkuus on jo voitto, on vähän vaikea sanoa, mitä voitto sitten on...

Tuntuu merkittävältä, että palkinnon saa nimenomaan sellainen kirja, jonka kirjoitin puhtaasti omasta kiinnostuksestani ja rakkaudestani kirjallisuuteen. Samalla olen erittäin ylpeä siitä, että tämä on kaiketi ensimmäinen kerta, kun tyylipuhtaat esseet palkitaan tietö-Finlandialla. Se saa ajattelemaan, että palkinto on voitto esseelle, nonfiktioille ja tietokirjan ohella tietokirjallisuudelle, kauniisti ilmaistulle todelle.

Palataan kuluneeseen vuoteen. Vuosi sitten istuin epämukavalla nojatuolilla Jyväskylän keskussairaalassa ja luin kirjaa – itse asiassa yhtä niitä romaaneista, joita käsittelen teoksessa. Yleensä en siedä sitä, jos kirjan luku jää syystä tai toisesta kesken, mutta silloin se piti hyväksyä, koska vaimoni supistukset alkoivat, eikä tuntunut kohtuulliselta pyytää, että saisin lukea vielä pari sivua eteenpäin.

Samana yönä meille syntyi poika, joka on yksi syy siihen, että tämä vuosi on ollut aika kiireinen. Kun lapsi oli parin kuukauden ikäinen, viimeistelin kirjaani kotona työhuoneessa varhain aamuisin. Toisinaan kävi niin, että vauva heräsi ja häntä piti rauhoitella. Kun lapsi sitten nukahti, jatkoin tekstin oikolukemista tuhiseva käärö sylissäni.

Juuri tänään tuo lapsi täyttää vuoden. Hyvää syntymäpäivää, Otso. Ihan kivat synttäribileet järjestitte – kiitos siitä sekä tästä palkinnosta Suomen Kirjasäätiölle. Lisäksi haluan kiittää valitsijaraatia ja tietenkin Finlandia-diktaattori Hanna Nohynekia. Kiitos myös Parnasso-lehdelle, jossa julkaisin joidenkin tämän kirjan esseiden alkuperäiset versiot, ja kustantajalleni Avaimelle ja kaikille sen ihanille ihmisille, jotka eivät ole kertaakaan epäilleet, etteikö kannattaisi julkaista kirjoja kirjallisuudesta. Ennen kaikkea kiitos vaimolleni Siljalle, joka nyt joutuu tekemään omia töitään jo aika paljon painavampi lapsi sylissä, kun tästä viikosta tuli itselleni hiukan kiireisempi. Voiton omistan Otsolle, joka saa tänään valvoa vähän tavallista pidempään.

Kiitos.